

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 286.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgaasideval-shoot-idm139862323271696/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

jes som det synes både overraskende og harmonisk ind i den gamle plan.

I tre perioder, i tre stemninger har Dalgas altså arbejdet med romanen. Til sin eksekutor har han efterladt en række hefter, som sagt, og opgaven at udgive værkerne. Familien var ikke meget tiltalt af at skulle have det guldrandede familienavn forbundet med det, de – eller i hvert fald skovrider-storebroderen – opfattede som en sindssygs skriblerier, og man ønskede manuskripterne destrueret. Dette kunne Axel Mielche naturligvis ikke gå med til, men han indvilligede i at lade dem bedømme af Harald Høffding. Da denne fandt, der mere var tale om litteratur end filosofi, sendte han pakken videre til litteraten Ludvig Mylius-Erichsen. Han var imidlertid på vej ud på »Den litterære Polarekspedition» og kunne ikke overkomme at give sit votum. Endelig efter flere genvordigheder fandt Mielche støtte i familien hos Dalgas' søster og dennes mand, pastor Langhale. Han satte ikke blot pris på *Lidelsens Vej*, men sammen med sin kone hjalp han Mielche med at tilrettelægge et trykmanuskript.

Da de efterladte bøger var udkommet i 1903 og 1904, blev de benyttede manuskripter med bearbejdelser tilintetgjort, og de ikke-udgivne overgivet til Det kgl. Bibliotek. Ved et tilfælde har fire hefter af *Lidelsens Vej* altså undgået at blive destrueret og findes nu sammen med de øvrige manuskripter i bibliotekets store Dalgas-arkiv (NKS 3725,4*, II; 222 tildels løse blade).

Denne tilblivelseshistorie giver et godt indtryk af det særlige ved Dalgas' arbejdsmåde: hele tiden at være à jour med sig selv, og af hans vilje til at bruge ikke blot fantasi i en fiktiv skildring, men også sin egen eksistens (og journal). Som det senere skal vises, havde Dalgas forgængere i dette, men i de danske lyriske 1890'ere står han alene som forfatter af denne type romaner, dannelsesromanen, der i sig rummer den herskende digtningskrisebevidsthed og subjektive erfaringer.

Hvis man opfatter Dalgas' kunstneriske arbejde som en sejlads mellem de to psykiske poler i hans konstitution, eller udtrykt filosofisk: mellem positivisten og ekstatikeren, kan man sige, at romanen i sin vej og struktur rummer et kort, der viser positioner og ruter, han har fulgt. Sådan bliver bogen også i den forstand moderne, at den rummer og skildrer sin egen tilblivelse.